

FOAIA POPORULUI

CEA MAI VECHIE FOAIE POPORALĂ ÎNFIINȚATĂ ÎN ANUL 1892

Apare în fiecare Duminică, sub direcția unui comitet.
Înscris în Reg. Publ. la Trib. Sibiu sub Nr. 37-1943

Organ al Asociațiunii pentru literatura română și cultura
poporului român, „Astra”

Se desprimăvărează!

Iată vestea cea bună pe care am așteptat-o de astă dată cu atât mai vârtos cu cât de multă vreme nu s'a mai pomenit încă grea ca aceasta pe copal nostru. Grea nu pentru că ne-ar fi potopit zăpezii groase și frig ucigător. Nu! Ci fiindcă aproape tot omul a intrat în ea cu hambarele pline numai de jumătate — asta în cel mai norocos caz! — iar pe alccuri, abia cu un pumn de făină în coș și cu o biată clăiță de nutreț colorat pentru vite. S'a dus pomina de pârjolul pe care l'a făcut seceta cumplită de astă vară mai ales în Moldova. Au aflat și străinii de cele întâmplate acolo și alătura de ceea ce am putut rupe noi, cei din regiunile mai puțin lovite de năpastă, pentru ajutorarea fraților noștri Moldoveni, a venit la vreme ajutorul inimilor milocse de peste hotare.

Acum așteptăm cu încordare să mai treacă și cele vreo două trei luni grele care ne mai despart de radele acestui an agricol. Și deccomdată, răsuflăm ușurați că putem vedea, pe ici pe colo, turme de oi și chiar de vite mari, împlinind lpsa nutrețului din bățatură cu colțul terții proaspete și cu cotoarele burvenilor care s'au dospit sub straiul zăpezilor terni. Căci omul rabdă mai ușor pustiul din câmara de alimente decât nu mai aude dobitoacele din gospodărie mugind de foame.

Dar nu despre asta vrem să vorbim!

Odată cu desprimăvărarea, cosa și curtea bunului gospodar se însufletește ca trezită dintr'un scmn lung și întremător. Uneltele agricole sunt controlate cu cea mai mare lucre aminte și pregătite pentru ieșirea la munca câmpului. Omul înțelept își face vara sanie, iar iarna car — așa cuvântează o zicală sfătoasă. Asta se cheamă prevedere, adică săvârșirea fiecărui lucru la vremea sa. Sav, cu alte cuvinte, tot atât de înțelepte, și tot atât de batrâne, asta însemnează să nu lași pe mâne ceea ce poți face azi. Fterul de plug se ascute iarna și tot iarna se pun la rând uneltele agricole care au nevoie de reparații. De când e lumea, pușca se pregătește înainte de-a începe războiul. Așa și aici, în „sectorul economic”, cum se zice cu o vorbă mai spălată.

Poporul nostru, popor de plugari, stă în fața unui adevărat „războiu”. Un războiu de cucerire a belșugului pe care trebuie să-l stoarcem din măruntaiele glicii. Și glicia aceasta este cu atât mai dornică în rod bogat, cu cât o frământăm mai bine. Și a o frământa bine se cheamă că o lucrezi la vreme, cu

O sărbătorire care trebuie să se facă

Se împlinesc, în anul viitor, 100 de ani dela Revoluția din 1848. În acel an de veșnică aducere aminte, toate popoarele Europei s'au mișcat, întreg bătrânul continent s'a început să trosnească din încheeturi. S'a mișcat și neamul românesc, în toate țările pe care le locuia atunci, țări, care dacă erau unite sufletește, nu erau unite și politicește, așa cum sunt astăzi. Cuvintele care sburau depe o buză pe alta, devenind apoi o sfântă poruncă

pentru întregă obștea românească, erau *Libertate, Egalitate, Frățietate*. Libertate, Egalitate, Frățietate mai întâi pentru nația românească, față de alte popoare care o țineau robită și umilită; Libertate, Egalitate și Frățietate apoi pentru toți fiii neamului românesc, care purtau greul jug al iobăgiei, al tuturor poverilor, și, mai ales, jugul cel mai greu de cât toate, jugul întunericului.

(Continuare în pag. 8 a)

PATIMIRILE MOLDOVEI

de AUREL VASILIU

Se apropie săptămâna Patimilor, când Domnul nostru Isus Hristos, hărțuit dela Ana la Căpâlna, a ispășit pe cruce crima de a fi vrut să-i scape pe oameni, înălțându-i din mocirla urii și a răutății. I-au fost pironite mâinile și picioarele, a fost încoronat cu o cunună de spini și l-au întins oamenii drept răsplată buretele plin cu oțet și fiere.

Tot astfel, de ani de zile, cea mai blajină dintre provinciile țării, visătoarea Moldova, își duce crucea patimilor ei. Devastată și sărăcită de un războiu groaznic, pârjolită de o secetă cum nici bătrânii nu-și mai aduc aminte să fi fost cândva, degerată de o iarnă nemiloasă, Moldova a ajuns la limanul primăverii deabia ducându-și zilele.

Se apropie Paștele și cozonacii moldovenesți erau renumiți. Dar Paștele de anul acesta, pentru mulți Moldoveni va fi de sigur nu numai fără cozonaci și ouă

roșii, dar chiar și fără de mămăliga cea de toate zilele.

De peste mări și țări au venit și vin ajutoare pentru această provincie care moare de foame. Dar oricât se trimete și se adună, totuși lipsurile sunt atât de multe încât cu mare anevoe se vor putea umplea.

Și pe la noi se vor face din nou colectări de alimente și haine. Este, de sigur, timpul cel mai greu al anului: proviziile din toamnă sunt pe sfârșite, iar noile recolte încă nu s'au semănat. Dar dacă pentru acei ce au avut ce strânge în toamnă și este greu, vă gândiți în ce stare sunt aceia care nu au avut ce aduna de pe un ogor ars de secetă.

Dați din nou, dați mereu pentru Moldova care moare! Să nu se uite că mulți Transilvăneni și-au găsit un refugiu în toate orașele Moldovei, atunci când Ardealul de Nord fusese rășluit printr'un dictat nedrept.

tragere de inimă, cu uneltele bune, cu vite bune. Pe deasupra, îi mai dai ceea ce îi lipsește, adică îngrășăminte (guno'u), potrivit lucrurilor așa fel încât dacă „veacul va fi uscat”, gunoiul să nu ardă, să nu opărească semănătura fragedă.

Gospodarul priceput și prevăzător mai are grije apoi să-și împartă fălcile de pământ ce le are în așa fel încât să-l producă din toate câte ceva: grâu și cucuruz, ovăs și seară, mazărice

și nutrețuri (ucernă, trifoi), cartofi și napi (sfeclă), legume ș. a.

Cine se va strădui să facă așa, poate aștepta liniștit recolta cea nouă. Ne-o feri Dumnezeu de o secetă ca cea din anul trecut și om scăpa din nevoi. Iar de vom lucra după rânduială toate câte se cer — și cum se cere — ne va mai și prisosi.

Să ne folosim, dar, de desprimăvărare, pentru ca să biruim mizeria și să ne punem la adăpost de primejdile foametei!

Redacția

PE URMELE DOMNULUI

Smerenia

Iata o faptă bine plăcută lui Dumnezeu și oamenilor! Dar ea — smerenia — nu trebuie să fie totuși înțeleasă ca o faptă sirguratică din viața noastră, ci are preț adevărat numai când îmbracă în duhul ei toată lucrarea noastră de pe pământ. Deci atunci când ne prețuim după nemernicia și nepuțința noastră, 'ar nu după închipuiri deșarte și după lauda fățarnică a prietenilor și cunoscuților.

În Sf. Scriptură întâlnim multe pilde de adevărată smerenie. Așa David, în lupta sa cu uriașul Goliat, s'a arătat de tot smerit și toată încrederea și-a pus-o în ajutorul lui Dumnezeu. De aceea, Tatăl Ceresc l-a și izbăvit de furia trușăului Goliat și l'a făcut rege.

Sf. Ioan Botezătorul, despre care Mântuitorul însuși zice, ca „om ca acesta nu s'a răscut din feme'e", s'a smerit întru toate, socotindu-se revrednic să deslege cure'ele dela încălțămintele Domnului.

Dar mai mult decât toți s'a smerit Isus Hristos. Căci, Dumnezeu fiind, El s'a intrupat, s'a făcut asemenea noi a muritorilor de rând, a luat „chipul robului". Tocmai pentruca s'a smerit în chip desăvârșit, Dumnezeu Tatăl l'a și înălțat pe El în s'avă de nimeni ajunsă și i-a dat Lui chel'le împărăției Sale.

Din smerenia altora, dar mai ales din smerenia arătată de Mântuitorul, răsar și pentru noi în demnul de a fi smeriți, ca să nădăjduim spre dreaptă înălțare în fața lui Dumnezeu, l'e altfel, cuvintele Domnului Hristos ne lămuresc în această privință mai mult decât oricare altele. Ele re zice: „Cel ce vrea să fie mai mare între voi, tuturor slugă. Și cel ce ar voi să fie întâiu între voi, să fie rob tuturor: căci și Fiul Omului n'a venit ca să l se slujească, ci ca să slujească El și să și dea su'lețul Său pentru răscumpararea multora" (Marcu 10, 43—45). D. Călugăr

Noul comitet al Despărțământului Astra al plasei Ocna Sibiului

Președinte: Preot Gh. Micu, vice președinte Dir. șc. Nico'ae Hălmăciu, Secretar: inv. Victor Vinereanu, Casier: ir.v. Pleșra Vicențiu, Bibliotecar: inv. Roddeal Icn. Membri în comitet Dr. Ioan Lupu, medic al circumscripției, Vasu Dumitru subinsp. școlar, Icn Salomiu rotar, Preot ort. Mihăilescu Miron, Preot ort. Parterie Popa, Icn Negriță edvocat, Ing. Gh. Poza șeful ocolu'ui agricol.

„Astra" din Ocna Sibiului sub noua conducere și-a re'uat activitatea cu mult avânt. În ziua de 23 Februarie a. c. s'a organizat o frumcasă serbare cu tinerețel comunei.

Corul tineretului sub conducerea d'ui inv. Diăghiciu Simion, s'a prcdus cu cântări populare din cele mai frumoase. De remarcat munca întei să depusă de conducătorul corului, fiu al comunei.

S'a jucat piesa de teatru „Lelea Ană gură multă", pregătită cu multă pricepere și muncă de Secretarul Despărțământului Ocna — ir.v. Victor Vinereanu.

Dela Desp. Central Baia-Mare

Împreună cu autoritățile, Desp. Central Baia-Mare a organizat serbarea zilei de 1 Decembrie 1946 într'un cadru solemn. La serbare a luat parte un grup numeros. Programul artistic a fost executat frumos și conferința d-lui profesor Gheorghe Bulgăr a fost ascultată cu interes deosebit de către cei prezenți. Distinșul conferențiar, în cuvinte alese, a arătat însemnătatea zilei de 1 Decembrie 1918 când Ardealul, după o serie de ani, a revenit sub stăpânirea românească.

„Și ce haină mai luminoasă pentru gândul nostru, ce sentiment patriotic

SFATURILE DOCTORULUI

Praful de cărbune

Se poate face foarte ușor dacă se ard pe infundate sau încet bucăți de lemn de tei apoi căbunit se sting și se pisează mărunț. Praful acest'a este foarte bun în durerile de stomac.

Se înghite praful cu apă când omul simte dureri și răgăeli de stomac apoi când se produce urdinare (diaree) și când în intestine (moțe) se produc vânturi mul'e.

Praful de cărbune este un leac foarte bun în cazuri de otrăvire cu ciuperci sau bureți. Atunci se dă câte o lingură plină cu un pahar de apă de trei ori pe zi.

Se mai întrebuințează praful de cărbune și pentru spălatul dinților cu periua de dinți. Dinții se curăță frumos, se fac albi și curați.

mai adânc și ce emoție mai vie poate coplesii sufletul nostru, răscolind amintiri și credințe, decât această zi a unirii Ardealului cu patria-mamă?" iar mai departe, d. prof. Bulgăr, a spus: „Rezoluția unirii de acum 28 de ani, fără vreo recomandare din afară, proclama principii de libertate, egalitate și înfrățire între popoare. Poporul nostru a fi putut să-și arate pe deplin virtuțile lui, înlocuind răzbur area prin tklerar țe, ura prin dragostea aproapelui, orgoliul prin smerenia înțeleptului.

Ziua de 1 Decembrie a accentuat dreptul la viață a tuturor, fără nicio deosebire de limbă și neam.

Înainte de program, la cele două biserici românești, s'a slujit un Te-Deum la care au luat parte autoritățile civile și militare.

FOIȘOARA

Lauda Săliștei

Săliștea Sibiului este una din podoabele de căpetenie ale Marginimii Ardealului. Urnită în gura unei văi strâmte care deschide calea către sate fruntașe de oieri ca Galeș, Tilișca, Rod și Poiana, orașelul curățel și liniștit de astăzi a crescut dintr'o așezare de oieri cari au umplut munții cu târlele lor, revărsându-se cu vremea până n Dobrogea — și mai departe chiar.

Vecinătatea codrilor cari coboară până în grădinile de pomi ale gospodăriilor particulare, le-a dat Săliștenilor un simțământ de siguranță și de încredere în steaua lor: la vreme de bejenie — nu i-a bântuit! — săreau gardul de nuiele și adăpostul pădurilor nesfâr-

șite îi înghițea cu avut cu tot, ferindu-i de orice primejdie. Turmele de oi erau bucuria și belșugul lor.

Nu răbdau sila stăpânirilor străine și haine de altă dată. Oamenii de omenie și cu rânduială în toate ale lor, ascultau de Dumnezeu și își iubeau neamul din cale-afară. Pe Dumnezeu l-au cinstit statornic după orânduiriile legii creștinești răsăritene. Orice încercare vicleană de-a vătăma această lege, se isbea de rezistența lor neînduplecată. Le-a fost răpită biserica și dată altora. Nu s'au lăsat până n'au ridicat altele în locul ei, mai mărețe și mai încăpătoare decât cea care le-a fost furată. Pentru legea străbună erau în stare să meargă până „la împăratu". Cu câteva zeci de ani înainte de-a se aprinde vâlvățile revoluției lui Horia, Cloșca și Crișan, țăranul săliștean Oprea Mi-

clăuș a răsbatut până la Viēna, ca să-i spună împăratului vreea tuturor Românilor din Marginimea Ardealului: sau le dă vlădică curat (ortodox) cum au mai avut, sau le deschide drum slobod să plece din țară. Mai bine de treizeci de ani s'a chinuit acest vajnic săliștean în temnița cetății Kufstein din Tirol, unde i s'a și pierdut urma.

Din veacul al 16-lea se pomeneste că Săliștenii aveau școală românească, iar cărți bătrâne, aduse din țările românești, găsești aproape în fiecare casă. Există bătrâne și bătrâni sălișeni cari atâta au frământat Psaltirea și Cazană, încât le știu de rost.

Fără să-și pustiască satul de obârșie, Săliștenii au umplut pământul românesc și străinătățile. Oameni treji, harnici, cumpătați și stăruitori, dintre ei au ieșit negus-

Sfecla de zahăr

Sfecla de zahăr nu pare a fi o plantă prea veche. Nu se știe exact data cunoașterii ei, după unii cercetători se bănuiește că ar fi apărut cam cu 6 secole înainte de Isus Hristos. Patria ei de origine se pare a fi în Spania și Portugalia.

Importanța ei a crescut abia în 1605 datorită celebrului agronom francez Olivier de Serres, care a se născut prezenta zahărului în rădăcina sfelei. Abia în 1747, datorită chimistului german Margraff s'a extras zahărul din sfeclă. Lucrările au fost întârziate din cauză că piața europeană era atunci aprovizionată cu zahăr extras din trestia de zahăr și care era adus tocmai din regiunea Americii centrale și din insulele Antile.

Mai târziu un alt chimist german și anume Achard, născut la Berlin, din părinți francezi a reluat cercetările lui Margraff și încurajat de Frederic cel Mare a înființat în Silezia prima fabrică de zahăr extras din sfeclă. Eforturile depuse de acest chimist n'au dat rezultate și fabrica a trebuit să fie închisă.

Abia în 1806 — la 29 Noembrie — când în Europa se dă lupta între Anglia și Franța și când împăratul Napoleon I — formează acel Blocus Continental — adică, când porturile Europei sunt închise tuturor corăbiilor engleze, această acțiune a lui Napoleon a adus o totală prăbușire asupra zahărului colonial extras din trestia de zahăr și în același timp a făcut să se dea o atenție sfelei de zahăr. Datorită studiilor agronomului Mahieu de Dombasles și încurajărilor lui Napoleon I, producția extragerii zahărului din sfeclă a luat un mare avânt.

Uzine și fabrici de rafinarea zahărului au luat ființă. Prima fabrică s'a ridicat la Paris, apoi la Lille în nordul Franței. Împăratul Napoleon I, a încurajat cultivarea sfelei de zahăr, înfruntând 5 secol pentru învățarea fabricării zahărului.

T. Z.

Cerințele de azi și de mâine

România se găsește în fața unor grele stări economice, de care se leagă în chip firesc stările politice, culturale și sociale. Astăzi, urmările războiului și seceta ce a bătut țara noastră doi ani unul după altul, au făcut ca viața oamenilor să se îngreuneze foarte mult și în unele părți ale țării să sufere chiar infometerea. Dacă mai adăogăm datoriile de război pe care suntem siliți să le plătim ani de-a rândul marilor aliați, ne dăm seama că strălucita noastră țară trebuie să se îndrepteze, în primul rând, către viața economică. Chestiunea economică a devenit astăzi o poruncă a ceasului de față, se găsește în mijlocul tuturor preocupărilor noastre, nu pentru că ar fi cea mai de preț — deoarece cultura poate fi considerată mai presus decât viața materială — ci pentru că este mai arzătoare și mai holărătoare în ce privește ușurarea vieții și a sarcinilor ce ni s'au pus. Statul nu este alcătuit numai din viața economică, (industrie, negoț și agricultură) dar astăzi trebuie să o așezăm la temelie lui, încât dezvoltarea și trăinicia statului nostru atârână acum de acest fundament.

Cu toată încordarea în care ne găsim și cu toate dorințele de a vedea cu un ceas mai de vreme îndreptarea situației economice, suntem încă siliți să mai așteptăm un timp oarecare. Această așteptare se datorează faptului că tratatul de pace cu țara noastră încă nu este înțeles de aliați. Abia după ce se va fi săvârșit formele de înțelegere ale păcii, vom putea spune că drumul s'a netezit spre a vedea limpede înainte către o nouă viață economică. Este de sine înțeles însă că în timpul acestei de așteptare trebuie să se facă pregătirea temeinică în vederea rostului și a sarcinilor ce ne așteaptă în viitor. Trebuie să se studieze planurile economice, care odată puse în lucru să aducă mai mari folosuri și să se facă cu mai multă judecată înțelegerea bogățiilor naționale astfel ca să ajute la industrializarea țării

noastre pe o scară mai întinsă, începând dela industria grea, la cea a bunurilor de consum și terminând cu mecanizarea agriculturii, iar în ceea ce privește lumea satelor, planurile economice vor cuprinde refacerea gospodăriilor țărănești, sporirea și întărirea meșteșugurilor, a industriilor agricole și casnice, căi de transport și altele.

Desigur această însemnează o uriașă înfăptuire care, totuși o putem avea printr-o muncă stăruitoare și de lungă durată, dar trebuie făcută pentru a nu mai rămâne la năsfârșit un popor de funcționari și de plugari sărac. Această muncă merită să schimbe viața noastră economică și să-i asigure un avânt ne mai întâlnit, care însă un mare număr de ingineri, meștri și lucrători iscusiți și cunoșcători în toate ramurile de producție de bunuri.

Îndrumarea tinerețului spre aceste specializări temeinice de muncă productivă, este cerința zilei de azi și de mâine.

Pentru îndeplinirea acestei cerințe și pentru ca părinții să-și poată îndruma copiii în câmpul muncii de producție, se cere ca tineretul oriunde-l pregătim, în școli, fabrici sau ateliere, să aibă mijloace de trai cel puțin îndestulătoare, cu o cheltuielă foarte mică și să fie pus în situația de a i se păstra moralul și înălțimea de a putea trăi în cinste pentru un viitor mai luminos al țării. Ne gândim în primul rând la lumea necăjită a satelor, deoarece România este o țară cu o suprapopulație agricolă.

Industrializarea țării, atât marele câmp de muncă, în care însă fiecare muncitor, de orice fel fie salariat sau patron, trebuie să găsească o dreaptă răsplătire pentru munca și inițiativa ce depune.

Războiul, cu toate relele lui, a grăbit puțința de o mai dreaptă așezare în viața economică. Ion Martin

Citiți și răspândiți

Foaia Poporului

tori cu vază, dascăli renumiți, meseriași destoinici, călugări evlavioși (ajunși până la Sfântul Munte Athos și până la Sfântul Mormânt din Ierusalim) și cărturari cunoscuți și laudați de toată lumea.

Despre frumusețea portului săliștenesc s'a dus vestea...

*

Astăzi, Săliștea are școli secundare și o pătură meșteșugărească pricepută și prosperă. Portul săliștenesc a început să facă loc hainelor împesțite de târg, iar belșugul de odinioară s'a mai subțiat. Cât în glumă, cât în serios, câte un bătrân care a apucat vremile de altă dată, mai pomenește zicala:

Vai săraca pălărie
Trage tot a sărăcie
Dar căciula cea buhoasă
Aduce de dulce 'n casă!

Căci pe vremea când Săliștenii

înfruntau până și dogorile lunii lui Cuptor cu căciula pe cap, pinițele și cămările erau pline de rodurile țârelor de oi. Aceste țârle, acum s'au împușinat.

Lauda Săliștei zace în trecutul ei, în oamenii ei de ispravă de astăzi...

...Și nu ne îndoim, în viitorul ei, de strălucirea căruia se vor îngrijii Săliștenii, că-s în stare s'o facă. M.

Împărăteasa neredincioasă

de Onisitor O. Borcea

În vremurile cele bătrâne, dragii mei, pe când lumea sta pe loc, și nu se învârtea ca o morișcă, trăia un Împărat vestit până la marginile lumii, ale cărui averi întreceau pe ale lui Iov din Biblie, a cărui învățătură era cu drag ascultată de toți supușii și nesupușii lui și a cărui înțelepciune covârșia înțelepciunea și priceperea tuturor celor ce au trăit înaintea lui, în sfârșit a

cărui împărăție se întindea departe în spre Apus. Și era tare nenorocit Împăratul, cu toate că avea tot ce-i trebuia. Și era supărat minune mare pentru că-i lipsia liniștea și buna înțelegere în casă, căci acestea îi făceau traiul nenorocit. Că fericirea în lumea asta nu stă în bogăție, nici în frumusețe, nici în învățătură; acestea sunt numai mijloace de a ajunge fericit. Cu ajutorul lor omul poate să ajungă mai ușor la ce dorește. Fericirea în lumea asta stă în mulțămirea de sine pentru cele ce face omul și i se fac; ea este un leac răcoritor al sufletului omenesc, care nu se poate cu năpăra, și nu se poate vinde; ea este o răsplătă a lui Dumnezeu pentru faptele sale bune, care înviorează, învelesc și întăresc sufletele oamenilor, și prin aceasta și trupurile. Pentru a o gusta însă îți trebuie liniște și pace.

Destul că Împăratului tocmai asta îi lipsea. Stătea uneori ceasuri de-a rândul gânditor și se întreba în sine ce va fi greșit el în lumea aceasta ca să fie pe deșpit așa de groaznic, să nu poată gusta din fericirea lumii acesteia, câtă vreme alții, săraci lipșiți pânăntului, ne-

(Continuare în pag. 4-a)

DOMNUL PATRUPOP

de ARVINTE MOCA

Așa-i spunea lumea, de chemat îl chema Ion Dezmitrean, gospodar harnic și socotit, sărăcuț de felul lui.

Erau patru frați adunați în patru căsuțe de lemn curate și îngrijite, implântate în celea patru colțuri ale curții, ogrăzii. Vorbă de ocară, deși se împiedeau unii de alții din pricina strămtorilor nu eșia din gura lor, dar nici vreo înțepătură cu ascuțit de mânie sau pismă, or, ferește Doamne, cea mai ușoară sudalmă să fie eșit din gura lor, deși pricină s'ar fi găsit ea, deoarece caprele, cari țineau locul vacilor, se mai înfruptau dintr'al altuia, mai câte o găină harnică greșia cuibul și cotcoțezând se da de gol; oul însă s'ajungea tot la stăpâna adevărată. Te făcea să crezi că, aceste fâpturi omeneste sunt căzute depe alte țărâmurii, nici nu păreau a trăi în sa, între oameni. Se sculau cu noaptea'n cap, aruncau străituța cu merinde după grumaz, ciocanul, mai potrivit, barosul pe umăr și drumul la baie, o baie de piatră, carieră cum i se mai spune. Muncă grea și istovitoare, dar odată nu i-ai li auzit murmurând ori se bată pârgerul la ușă să-i mână să-și achite dările. La ei toate mergeau ca pe ciaz.

Cel mai în vârstă, pătrupopul nostru, de când începu să-și ia meserie în serios, să tămăduiască bolile între oameni și dobitoace, în loc de-a apuca drumul băii, își proptea coatele pe masă, cu arătătorul noduros dela mână dreaptă, apăsât sdrașun pe frunte, cu ochii așii pe vârful nasului cât o pară de soiu, o mustață stupoză și împungăce se imbinda cu o barbă lungă de un cot; or, cine și-ar putea închipui pătrupopul fără un lieac de barbă, răsfoia din greu la cărți groase de-o șchioapă cu fel și fel de povețe doftorești și cu chipuri de oameni și plante. Gema stelajul, luat cu arcanul dela lelea Sană, de jos până sus, te făcea să crezi că, numai el a descoperit pârdaľnicul de tipar or praf de pușcă. Mai erau rânduite frumos, tot pe-o poliță a stelajului, pungulițe cu fel și fel de semințuri bune de leac, alăturate rădăcini și frunze uscate, ba coji de nucă bune pentru ceai contra răgușelii.

Impărăteasa necredincioasă

(Urmare din pag. 3-a)

putincioși și neinvățați, se împărțeau cu ea din belșug. Și nu afla răspuns. Atunci se ducea și se apuca de scris, căci uitasem să vă spun că el mai era și scriitor, și scria întâmplări din viața lui sbuciumată, și le trimitea în lumea mare, ca să vadă toți oamenii că în curțile împărătești sunt mai multe neînțelegeri, sunt mai multe patini, și e o viață mai puțin suferită ca în bordeiele celor săraci.

Și, ce credeți, de unde venea toată nenorocirea lui? E ușor de ghicit dacă ne gândim la cine a nenorocit pe moșul Adam. Căci avea împăratul o nevastă rea și cu gura ca o meliță, a cărei limbă era mai ascuțită ca briciul, și care-l lăcea traiul greu și zile e amare. Nu-și iubea soțul, nu era în stare să-l prefăiască, nu-și iubea familia, nu credea în Dumnezeu, care a făcut cerul și

De când mijăște cel dintâi ghiocel de subț coaja zăpezii, zi de zi îl întâlnești pe domnul pătrupop cutreerând în lung și lat, cu multă luare aminte, hotarul și codrul ca să se întoarcă seara cu brațul încărcat de tot felul de buruani până și urzici, stregoneie și mătrăgună. Nu este plantă sau floare să nu i știe numele româneste, la celea mai multe și latinește, rodul anilor petrecuți ca lucrător în grădina botanică a orașului apropiat, stă să întrecă pe însuși profesurul, deși nici acesta nu-i chiar tufă.

În Dumineci și sărbători așteaptă cărăle girag ca și în dricul măcinatului, veniți dela mari depărtări, ca să se tămăduiască de boale ori să scape de uneltirile duhurilor necurate. Doftorii se uită cam chiorș și nu prea biceuroși la dânsul, deși nu era habotnic și lăco n după avere. Nu cerea nici odată nimica dela clienți, deși, pe căli, Doamne, nu i-a scăpat de junghieri supărătoare, sfătuiindu-i să se ungă cu terpenin gros amestecat cu unsoare de găscă neagră, să se lege cu mușchiu de nuc opărit și încălzit, cu frunză crudă de varză, înmuimată în sare. La nădușală să te abrești cu flori de soc, or, să faci baie în apă în care ai fierit bine boabe pisate de jicopău. Duretea de măsle, trece cași cum nici n'ar li fost, dacă îți în gură apă în care ai fierit rădăcină de spâns sau de mătrăgună. La răni sau tăieturi să te legi cu frunze de rostopăstă sau steghă unsă cu snântână ori cu unt proaspăt. La unflătură turbată folosești alifie din piele prăjită și pisată, amestecată cu unsoare de urs, pusă pe o coajă de măr dulce sau de bostan.

Baia apei îți trece dacă îți îți pleoștele în zeamă de frunze de mesteacăn, iar la răceală sau reumă știe no răzacișino ră de leacuri, care de care mai bun. De pildă: baie în zeamă de frunze de nuc cu puțină piatră vânălă; să te păzești însă să nu ai vreo rană sau sgârietură; fâină de în sar muștar, înțepături de albine sau furnici. Te bați cu urzici, chiar și crețe, peste locul cu durerea până se bicecă de usturat te

pământul și toate cele ce sunt, și a cărei făptură era și ea; căci se ținea, vezi Doamne, deșteaptă. În schimb însă, iubia luxul, iubia cearta și neînțelegerile și când putea face cuiva vreun necaz, o biceurie mare se vâdia pe fața-i plină de răutate.

Zi și noapte, gândul ei era la îmbrăcăminte, la fel de fel de iscodituri, cu care voia să se facă mai împopozonată, mai strălucitoare mai frumoasă. Dorea să vorbească toată lumea nu nai de frumusețea și de gătelile ei. Da ca să fie al doilea soare în lume, să fie plăcută tuturor celor ce o văd și a id numai de ea. Să fie povestită peste țări și mări, și strălucirea și vestea numelui ei să nu aibă margini și capăt.

Mal era apoi supusă și postelor stomacului într'o măsură de tot mare. Ajunge să sora că nu nai pentru ea singură își avea o sută do răzaci de bucătăreșe, care pregăteau mâncările după un așa nu nit calendar de masă, făcut

O carte prețioasă

„HORIA

Procesul și martiriul său“

Editura „Dacia Traiană“ din Sibiu a tipărit o carte deosebit de frumoasă despre procesul și moartea de martir a lui Horia, conducătorul furtunoasei revoluții țărănești din 1784. Autorul acestei cărți este tânărul și învățatul avocat sibian dl. Dr. Ioan Fruma, care a dat la iveală, în anul din urmă, și alte cărți valoroase ca „Procesul Mântuitorului“, scrisă în colaborare cu Părintele prof. univ. Dr. Grigore T. Marcu.

Cartea despre Horia are patru părți mari: Urmărirea, Prinderea, Judecarea și Martiriul acestui eroi popular. Fiecare dintre aceste patru părți are mai multe secțiuni (capitole) mici.

Este scrisă limpede și frumoasă, încât poate fi înțeleasă ușor, de oricare știutor de carte. Foarte interesantă sunt procesele verbale ale judecării lui Horia, Cloșca și Crișan, de către comisia împărătească dela Alba-Iulia.

Răcomandăm călduros această carte prețioasă tuturor celor ce se interesează de trecutul sbuciumat al poporului român din Ardeal.

Comenzile se vor trimite pe adresa „Dacia Traiană“ Sibiu.

ustură, dar și boala dispare. Te doare capul, afirmă-te cu coramb roșu pisat și pus pe jăratec. Sint bune și felilele de carloși cruzi, presărate cu nisip curat; nici hreanul ras și călit pe vâtraș nu i rău.

Despre ceaiurile lui, multe și cunoscute în toată lumea, voi scrie altădată.

De încheiere mai pomenezc atâtea, că această povestă a lui, o pri nise la un examen de școală primară, prezidat del un cucerinic protopo bătrân și isculite dascăl, care încântat de răspunsurile, cuminții și arazate ale pătrupopului nostru, cel mai prizărit în școală, nu lipsise tot anul un ciaz, deși lucru avoau și părinții lui, îl prinsă de mână, îi vâră în palmă un galben și-i zise cu ochii strălădi în lacrimi de bucurie, axolo, în fața tuturor: „băiețe ai răscurs ca și un pătrupop“, și, pătrupop a și rămas pe toată viața.

chiar de mâna Impărătesei, și totuși nu era mulțumită. Când nu se îmbrăca și nu mânca, grija ei era să meargă în odaia Impăratului, să-l sfătuiască, să-l injure și să-i facă traiul nesuferit. Dar el le răbda toate astea cu tăcerea și cumințenia unui stăpân peste patimi și ispite. Dar, vedeli d-voastră, și răbdarea își are un capăt.

Când odată s'a zvonit la curtea Impăratului că marele Craiu vecin vine cu un potop de armată ca să-i ia împărăția, s'a pus omul pe gânduri și s'a supărat rău, mai ales că el nu era pregătit de războiu. Și atunci când îl frământau tot felul de gânduri, cum să se apere, iată ușa se deschide și intră vipera de mușiere, cu gura ei mare, de-și începe poezia melnicul obisnuit. Ba, în răutatea ei cea mare merge până acolo că, apropiindu-se de Impărat, îl lovește peste obraz, și apoi se repede la ușă.

Atunci Impăratul se lăsă în genunchi și, înălțând ochii spre cer, zise: „Se-

Scrisoare către abonați

Primim aci la Foaia Poporului, în fiecare zi, scrisori dela cititori. Cei cari ne scriu, ne întrebă de una, de alta. Unii doresc să scriem despre agricultură, alții despre studii, alții ne ceartă pentru că publicăm prea puține poezii și unii ne îndeamnă, nici mai mult nici mai puțin, să mai vorbim și despre politică. „Să mai știm și noi cum stă lumea și țara“.

Noi, cei ce muncim aci la această gazetă, citim cu atenție toate scrisorile și căutăm să fim atât cât ne stă în putință, pe placul tuturor. Avem colaboratori prietenoși în agricultură, în creșterea vitelor, în stupărit, gospodărie și publicăm sfaturile lor ce sunt scrise pentru abonații noștri. Celor ce doresc să ne mai ocupăm și de politică, le răspundem că nu le putem satisface dorința. Foaia Poporului e scrisă în scopul de-a împăraștia lumina culturii, cât mai multă lumină și de-a sta în sprințul bisericii și a școlii. Foaia Poporului e scrisă deci în acest scop, de-a aduce în căminele poporului dela sate, liniște, pace și învățături folositoare.

Printre cei mulți cari ne scriu, prea puțini sunt acei cari să ne întrebe și despre greutățile cu care avem de luptat. Și noi am așteptat să fim întrebați și despre asta. Atunci când se întâmplă să urcăm abonamentul, mulți din abonații noștri se supără și-și vară tot amarul în câteva rânduri într-o carte poștală. Cu toate acestea supărări — cari numai bucurie nu ne fac — atunci când cărtia se scumpește, tipăritul ga-

mi, Doa nne împărăția de vrăjmași de neiorcire, și pe mine de această necurie păcătoasă. Și când la sfârșit făcu cruce, iaca minune: Împărăteasa prefăcu înaintea lui într-o scorpie mare și urâtă, care voia să se arunce supra-i să-l strivească. Infiorat de această privesc, părăsi în grabă palatul, și încercă toate cărțile pe niște care și le duse de se așeză în peștera unui munte, ca să trăiască liniștit, lăsând împărăția în grija feciorului său celui mare a lui Dumnezeu.

Vedeți, dragii mei, necredința omului cum se pedepsește și cum se răsplătește. Din împărăteasă strălucită, crescută în palate, lux și bogăție, Dumnezeu o schimbă în cel mai urâcios și nemut animal. Poșta de mâncare o avea acum, dar nu mai avea bucătăresele până a'unci, ci mânca bucuros ce putea prinde. Pentru că a fost atât de urâțivă, Dumnezeu o învrednici ca în cursul vieții sale de animal să fie ve-

Ce scria un căpitan străin

despre starea țăranimii moldovene în timpul lui Ghica-Vodă (1849-1856)?

Oamenii, care au trecut câteodată prin cele trei țări române din Carpați, prin Transilvania, Muntenia și Moldova, nu au pregetat să aștearnă uneori pe hârtie ori să dea în tipar, spre cunoștință obștească, cele văzute și auzite în cursul călătoriei lor.

Așa a făcut și căpitanul Moltke (generalul de mai târziu). Trecând în timpul domniei lui Ghica Vodă prin Moldova, a scris în notele sale de drum câteva

zetei se scumpește iar acum s'a scumpit și poșta, dela 10 lei la 100 lei pentru transportul unui singur ziar oare noi ce avem de făcut? De bună seamă că, în aceste cazuri, trebuie să urcăm costul abonamentului. E bine să știe abonații noștri că noi suportăm toate cheltuielile, cu scoaterea acestei gazete, din banii ce-i primim dela abonați. Trăim, cum s'ar zice, din „săul nostru“. Dacă abonații își împlinesc obligațiile de-a plăti abonamentul, apărăm. Dacă suntem lăsați să ne descărcăm fără sprijinul lor, dis-

cerem deci iubitorilor noștri cititori, de dragul cărora scriem, să arate toată înțelegerea față de greutățile noastre, să primească deci, cu inimă bună, a ne sta în ajutor. Rugăm pe cititorii noștri să primească a împărți cu noi greutățile ce-s legate de apariția acestei gazete.

În credința că aceste rânduri, plecate din inimă, vor găsi inimoașă înțelegere, rămânem cu doriri de bine și de sănătate.

Foaia Poporului

însemnări din care se vede că îl interesa în mod deosebit starea țăranilor. Scrie despre ei cu înțelegere și chiar cu simpatie, înfățișându-i ca pe un soi de oameni înalți și de frumuseță surprinzătoare, vorbind o limbă care „e fiica celei române și seamănă mult cu limba italiană“. Vorbește însă cu mâhnire despre cumplita stare de mizerie, în care-i aruncase vitregia vremilor trecute și asupra ne-miloasă a unor stăpâniri străine. „Jugul turcesc — spune el — a robit cu totul acest popor. Armele i-au devenit străine (după ce i se desființase oștirea pământeană) și se supune oricărei pretențiuni... Marii proprietari (moșierii) îi tratează după bun placul lor. Ghica Vodă a încercat să le mai îngrădească încâtva nemăsurata voinicie, mărginind slujba de clacă astfel, încât țăranii au început să mai câștige „timp și puteri“. Dar — continuă Moltke — „puterile, timpul și libertatea sunt comori fără niciun preț pentru ei, fiindcă nu le știu întrebuința cum s'ar cuveni, că trăiesc mai departe după vechiul obicei. Ei sunt obișnuși din tată în fiu, să nu cultive mai mult pământ niciodată decât le poate fi de ajuns pentru traiul lor sărăcăcios. Oric pe prisos ar deveni — după cum știu ei — prada celor care îi stăpânesc sau prada potrivnicilor năvălitori. Obișnuși a se mulțumi cu foarte puțin, ei nu cunosc nicuana din miile de trebuințe ale altor neamuri, se sperie de lipsuri mai puțin decât de muncă, îndură mai ușor mizeria sărăciei, decât constrângerea civilizației...“

Astfel, dela generația pe care o văzuse călătorul străin, după părerea lui, era „puțin de așteptat“... În această privință, s'a dovedit scriitorul acestor note de drum slab proroc. Tocmai generația înfățișată de el a fost în stare să înfăptuiască Unirea dela 1859 și reformele agrare-constituționale din timpul lui Cuza și Kogălniceanu. Laudă i se cuvine!

Cronicar

Strămtorarea ta e bogăție pe lângă lipsurile celor din regiunile bântuite de secetă. Dă și tu ceva! Frații din Moldova așteaptă. Fii Român cu fapta nu numai cu vorba

Colțul bunei gospodine

Mâncare cu prune uscate.

1 Kgr. carne afumată bine spălată, o tăem bucăți mai mărișoare, o acoperim cu apă clocotită și o dăm la fier. În altă cratiță fierbem în apă puțină 1/4 Kg. prune uscate, după ce le-am spălat în mai multe ape calde. Între timp facem un rântaș prăjit potrivit din 2 linguri de făină (fără ceapă) îl stângem cu zeama de pe carne. Așezăm în acest sos bucățile de carne fiartă și prunele fierte cu zeama lor. Lăsăm să mai fiarbă puțin împreună, în clocot mic. Dacă avem posibilitatea să adăugăm și o lingură de zahăr ars sau miere este și mai bun.

Uniunea Sovietică

a respins a doua notă de protest americană, în legătură cu arestarea lui Bela Kovács secretar general al micilor agrarieni din Ungaria. Re prezentantul sovietic în comisia aliată de Control din Budapesta, generalul Sviridov, în răspunsul său la nota americană, arată că Bela Kovács și-a recunoscut toate învinuirile ce i s'au adus și pentru care a fost arestat.

A scăpat căruța...

Nu prea arareori i se poate în'âmpla câte unui țărăn venit la oraș adus de căruța unui consătean al său să o scape.

Angajat să îndeplinească anumite treburi în oraș — fie pentru el, ori altcineva — întârzie și nu poate fi prezent la ora la care s'au înțeles să se înapoieze spre a se putea duce acasă. Și binefăcătorul care l-a adus oricât de cunoscut ar fi, îl așteaptă ce-l așteaptă și dacă vede că nu mai vine, nefiind informat, își calculează drumul și începe să meargă cu toată părerea de rău apucă spre casă.

Iar omul cu treburi multe, obosit de atâta trudă și alergătură, se vede deodată că „a scăpat căruța”. Însă, îngăduit să-mi fie a spune că nu despre un astfel de păgubaș vreau să mă ocup în articolul de față.

Să mă explic.

Cunosc pe cineva, numele nu interesează, care se găsește într-o situație bună de tot. Pe lângă salariul ce-l câștigă cu slujba lui, mai are sârmanul „ocaziunea”, ce fericit, trebuie să fie să mai câștige regulat, fără vreo altă muncă decât iscălirea numelui pe statul de plată, încă — auziți bine! — două sume ce laolaltă fac circa 2 milioane lei. În plus, Dumnezeu l-a dăruit cu o soție care îi mai aduce lunar ceva mai bine de peste un milion. Naș putea să spun sigur dacă acum are vreun copil. În tot cazul îl observ că în criza și scumpetea aceasta, dumnezeul își cârpește ba un costum nou de haine, ba pantaloni, etc., într-un cuvânt își face omul tot ceea ce îi dorește inima. Nu mai vorbesc că regulat îl vede la restaurant de mâna întâia, la teatru, cinematograful și peste tot locul unde se pot cheltui bani mulți. N'am auzit și nici nu l-am văzut să cumpere o carte, ori să vină în ajutorul cuiva.

Trăiește în felul acesta de mulți ani de zile și totuși nu e mulțumit. După câte sunt informat ar vrea — și poate chiar visează — să vadă norod mult cum vine și i se închine la picioare, cu supunere. Se simte în fruntea lor și mult ar vrea să-i diriguiească cu puterile sale. Cel puțin așa vâd eu în pornirile sale.

Dar cine oare i se împotrivesc? Smerita noastră faptură nici nu îndrăznește asemenea lucru! Atunci cine? Destinul? Nu, nici el! Nesătornicia, lăcomia și nesăturarea să nehibzuită, îi zădărnicește tot planul său. Și poate chiar și Dumnezeu, pe care el, nenorocitul, nici nu vrea să-l recunoască în mândria și nebunia care l-a cuprins.

Îl cunosc de mai bine de 15 ani. Cu diferite ocazii mi-a fost dat să-l văd cum de dragul de a profita cât se poate de mult era în stare să facă orice lucru.

În ideile sale niciodată nu era satornic și-i plăcea să sară din par în par ca cioara. Zilele trecute într'un cerc de prieteni venise vorba despre el și unul dintre cei de față, din stânga mea, zise:

— „Fratele L. M. D. de câțiva ani se tot sbate să ajungă ceva mai sus. Sare dintr'un țanc într'altul, aleargă peste tot locu', face, drege, în dreapta și stânga și întotdeauna... „scapă căruța”.

Un prinț năzdrăvan

— Beizadea Vișel —

În țara Moldovei a trăit, pe vremuri feciorul de Domn Beizadea Grigore Sturdza supranumit și Vișel. De unde această poreclă? Era oare o poreclă de laudă sau o batjocură? După cât se pare, numirea de Vișel a feciorului de Domn (feciorii de Domni se numeau și beizadele), vrea să arate numai cât era de tare acest prinț. Povestea e următoarea.

Acest prinț era înzestrat de Dumnezeu cu o putere foarte mare. Într-o bună zi, după ce o vază făcuse, prințul a ridicat vișelul în brațe. Și un an întreg, în fiecare zi, prințul ridica vișelul cu brațele. A ridicat acest vișel și când era mârșet și l-a ridicat și când s'a făcut vișelul bou. De aci și-a câștigat Grigore Sturdza numirea de Vișel. Dar acest prinț mai avea și alte apucături — ca nu alți oameni. Stătea toată noaptea, până în spre ziuă și citea. Pe când se revărsa de ziuă, prințul se culca și dormea 9 ore. Când se scula făcea mișcări pentru întărirea mușchilor. Ridica greutăți mari, adică făcea gimnastică. Pentru a-și întări plămânii, când se afla la malul mării, undă avea și un palat, ieșea din casă și începuse să vorbească în fața valurilor cu o voce tare. Li ardea câte un discurs până ce simțea că-i obosit. Îl auzea numai apa mării.

Era și bun înotător. Dar Grigore Sturdza nu-i plăcea să înoate când marea era liniștită. Se arunca în apă când vedea că valurile s'au furioase. Atunci se ducea în larg și lupta, înotând, cu marea infuriată.

În timpul liber cânta la vioară. Și cei ce l-au auzit, spun că știa să poarte frumos arcușul pe coarde și cânta frumos. Se mai ocupa și cu astronomia. Pentru o carte pe care a scris-o și în care se ocupa de înlăgurel universu', a primit o scrisoare de laudă de la un mare învățat francez, pe nume Flammarion.

Să vă mai istorisim încă o întâmplare în legătură cu acest prinț moldovean.

Într-o iarnă, beizadeaua a plecat în propaganda electorală. Dorea să fie ales senator. Avea contra-candidat pe un oarecare avocat pe care prințul îl ajutase să-și poartă urma școala. Auzise prințul că avocatul, în adunări, în loc să vorbească mai omenos, față de cel ce-i făcuse un bine, îl batjocorește în toate chipurile. A dat Dumnezeu și, într-o seară, au fost amândoi — prințul și avocatul — găzduiți la aceeași cârmă. Avocatul cum a auzit că Grigore Sturdza e într-o cameră alăturată, fără să-și ceară audiență, așa cum se obișnuia, a dat buzna în camera acestuia și i-a zis întinzându-i mâna:

— Ce mai faci beizadea?

Prințul, cu deplină liniște a lăsat mâ-

Așa păfesc toți aceia cari sunt nestatornici și nesinceri în orice lucrare și pornire a lor.

Vorba cea: „Scapa căruța”, ori le să împotriva Dumnezeu de nu-și pot urma drumul vieții drept înainte!

Traian Chirilă

na avocatului într'a sa și a început să-l sirângă. Și l-a strâns, l-a strâns cu putere, l-a strâns cu puterea celui ridică de jos un bou încât avocatul făcuse galben de durere.

— Iară-mă, lasă-mă, vai de capul meu, îmi frângi oasele, fie-ți milă. Așa se strânguia bietul avocat. Dar prințul l-a strâns, de bună seamă, cu poftă. După ce i-a mai tras o păruială, prințul i-a spus:

„Înțeleg să nu recunoști că ceea ce ești, e de pe urma milei mele, înțeleg să-ți pui candidatura împotriva mea, dar să fii viperă crescută de mine? Ca să mă batjocorească în adunări și apoi să mai ai și curajul ca să dai ochii cu mine și să mă tutuești asta le-a spus vârf la toate. Acum mergi la adunare și spune-le și despre pățania asta.”

Gura satului

Supărare.

— Pentru ce ești supărat cu Costică?

— Deoarece el a fost întâi logodit cu nevasta mea!

— Asta nu-i motiv. Tot tu ai avut norocul să te însori cu ea.

— Păi chiar asta mă doare. Cât bine mi-ar fi făcut dacă s'ar fi însurat el cu ea.

Intre prieteni.

— Peste trei zile mă cunun. Te rog vino ca marilor ca să sormezi în mitricolă!

— Vii, cu toată siguranța. Eu sunt dintre acei oameni cari nu-și părăsesc prietenii când cad în vreo nenorocire.

Eu tăiam mai mult.

Doi medici chirurghi (acei care fac operații) se întâlnesc.

— Dragul meu am auzit că operații pe care ai făcut-o lui Popescu a reușit bine.

— Nu a fost prea grea. I-am tăiat puțin dintr'un picior.

— Și cât ti-a plătit?

— Trei milioane lei.

— O, frate, eu pentru suma asta i-am tăiat amândouă picioarele...

La un proces.

— Pentru ce-ți bateai nevasta cu ghetole?

— Mereu mă huițuia că-s golănescușul.

Am vrut să-i dovedesc că am ghetole.

[(Foata Interesantă)]

Strigături

Harnică-i mândra de lucru

C'o avut noroc cu cîciu:

O cântat de s'o sculat

C'o mâncau muștele 'n pat.

Muntruța cu ochii mari

A dat boii pe măgari

Ș-o junincă pe oglindă

Să se vadă cum se schimbă.

(Culese din comuna Vadul de Munte)

I. Băscăanu

Mătușa Fică

de Ionel Habor, inv.

Am cunoscut-o de când m'am trezit lume și până în zilele de după a doua furtună, tot aceeași. Chipul negrișor, mereu îmbrobodit cu aceeași nămă, din care se puteau vedea două scări de lumină în ochii blânzi și remnași, se potrivesc de minune cu restul trupului slab și adus puțin înaintea vâră vremilor trecute. Imbrăcămintea era simplă precum și felul ei de a trăi, au dat naștere la unele legende care au prins repede rădăcini în mintea noastră copilărească și care ne făceau să ne uităm altfel la mătușa Fică decât să fi vrut ea să ne îmbrățișeze cu prietenia ei bună.

Știam că trăiește singură, că mănâncă doar turtă de cenușă, coaptă pe sobă; ba strângerea mai mari ne șopteau deseori în urechi, că lelea Fică are leacuri prietenești cu vreun trimis de-al doctorului...

Alții, se jurau de câte toate că trecând noaptea pe lângă casa ei, au văzut flăcări în diferite culcri pe la gemurile bătrânei. Atunci, când vorbea mătușa noastră cu Michidușă căruia ne părea totuși cei ce ne băteam joc de ea. Și cum locuia într-o parte retrasă a satului, cu casa veche și nevrăuită niciodată în timpul nostru, ne grăbim cu toții cei mici să credem ca adevărate toate câte ne auzeam despre mătușa Fică.

O vedeam mai ales în timpul lucrului la câmp, mereu cu sapa, aproape învingura unealtă cu care și câștiga greu necesar existenței trupului.

Cu ea își era prinăvara grădina și avea câteva petece de loc din marginea coterului, cu ea săpa vază și tot cu ea să aduna de prin pământ în fiecare dimineață, bruma de recoltă ce i-o dăruia Dumnezeu prin sudoarea muncii proprii. Apoi se pregătea de iarnă, închizându-se în cetatea mizeriei sale, unde își trăcea în singurătate furtivă bătrâneții, în timp ce în șezătorile lungi de iarnă se țeseau în jurul ei diferite basme care se aduceau din rouă — pentru câteva zile — în mijlocul preocupărilor celor din șezători.

Der bătrânii satului aveau alte păreri despre mătușa Fică. Ziceau că trăiește la Sfinții Apostoli; n'a cerut niciodată de la nimeni nimic ci a răbdat de orice suferință. Și-a găsit astfel pe cale singurătate pentru dansa de a fi cinstită și de a-și cultiva unica pasiune pe care o avea — îngărcenia — fără să se înghească pe nimeni. Mai târziu am auzit din gura mamei, că și mătușa Fică ar fi fost odată fericită, însă furtuna ei n'a putut ține mult din cauza multelor năcașuri ce s'au abătut asupra ei.

Asfel i-a murit bărbatul de tânăr lăudându-i ca singură mângâiere un copil, care, la vârsta de zece ani luă și el drumul veșniciei, pentruca mama lui să-i poarte chipul în minte și dorul în inimă până în cersul din urmă.

Alte neamuri apropiate n'a mai avut. Sau găsit totuși niște rudeni dintr'un sat din apropiere, îndată ce au vestit clopotele într-o dimineață de Februarie, că mătușa Fică e slăbuzi de îngerașul

Un savant francez iubitor al Ardealului

Un mare și generos sprijinitor al intereselor românești și mai ales ale Ardealului a fost și este savantul geograf francez Emmanuel de Martonne, profesor la Sorbonne, în același timp el este și cel mai bun cunoscător al geografiei țării noastre.

Emm. de Martonne este cel care, la conferința de pace de la Paris din 1918, a apărat drepturile legitime ale țării noastre și a fost expertul geograf al României, la trasarea hotarelor noastre de Vest.

În bună parte îi revine și acestui savant, prieten al României meritul ca Ardealul să fie încorporat la patria noastră. Argumentele geografice și etnografice ale lui Emm. de Martonne au fost punctele principale în susținerea drepturilor noastre sfinte asupra acestui scump colț de pământ românesc.

Trebue să recunoaștem că Emm. de Martonne a pus bazele studiului regional al Munteniei, și studiului morfologic al Carpaților meridionali. El este acela care a ținut să dea direcțiile cercetărilor geografice pentru întreaga Românie. El este întemeietorul Școlii științifice geografice din România, din rândurile căreia s'a ridicat primul geograf și om de știință Prof. George Vălean, fost alături ari, profesor la Universitatea din Cluj.

Emm. de Martonne a închiriat o parte din studiile sale Ardealului, contribuind în același timp la ridicarea publicației Institutului geografic al Universității din Cluj.

A iubit și iubeste din adâncul convingerii sale Ardealul, pe care l'a apărat ca un drept al României, în toate publicațiile sale.

Figura lui Emm. de Martonne trebue să stea alături de a celorlalți bărbați ai țării noastre, care prin contribuția lor, au lăsat din acest colț de țară și în special din centrul Ardealului — cetatea Clujului — un fir de cultură, și de spiritualitate românească, cunoscut prin laborioasa activitate și răsădită hotare.

Închinăm aceste câteva rânduri savantului Emm. de Martonne, ca un modest omagiu, pentru dragostea ce ne-a

putat-o, pentru munca discretă, dar rodnică asupra pământului țării noastre, precum și pentru marea activitate științifică pe care a arătat-o pământului și neamului nostru românesc.

Prof. Traian Zaharia

Legendă din Roșia Montană

Era acum vreo 19 ani. Pe dealurile localității miniere Roșia Montană, mă plimbam cu două domnișoare, nepoatele unui minier de acolo. Una dintre ele mi-a spus, poate într-o seară, cam următoarele:

Bunica mea era o femeie foarte evlavioasă. Mergea regulat la biserică. Era o slujbă la care-i zicea „Oremus”. Se ducea întotdeauna la ea. Nu lipsea niciodată.

Într-o noapte, pe când dormea, decădă aude clopotele dela biserică. Speriată că a întârziat dela slujbă, s'a îmbrăcat repede, nici nu s'a mai uitat la ceas și a alergat la biserică.

A intrat acolo și a mers în banca ei, în care sta ea de obicei. Nici n'a ridicat ochii de rușine că a întârziat, a stat cu ochii în cantea de rugăciuni până și-a zis rugăciunile obișnuite.

După ce și-a terminat însă aceste rugăciuni și și-a ridicat ochii spre altar, ce să vezi?, la altar nu era preotul cel care slujea, ci era un preot care murise de mult. Când s'a uitat în jurul ei, la dreapta și la stânga, a spus-o groaza pentrucă toți credincioșii din biserică erau cameni pe care ea îi cunoștea că mărturisise de mult.

Atunci bunica a luat-o la fugă din biserică, afară. Când era la ușa bisericii, morții au sărit la ea și i-au luat șalul din spate...

Când a ajuns bunica acasă și s'a uitat la ceas, a văzut că era la 12, adică la miezul nopții.

În ziua următoare, când a mers bunica la biserică, pe fiecare mormânt era câte o bucată din șalul ei.

Prof. V. I. Oprîșu

SE CAUTĂ

o peteche de cameni de ispravă, de încredere și pricepuți în lucrarea pământului, grădinarit și vierit ca administratori la o fermă lângă Plocești. Condițiile ce le mai bune.

Doritorii să scrie pe adresa:

Constantin Petrescu, avocat, Plocești Str. Stănică Marin 5

ei plecat la zece ani de pe aceste tărâmură. Au așezat-o în locul de veci abia a patra zi după adormirea în Domnul, fiindcă întâmplarea făcuse să moară în aceeași zi cu ea și perceptorul satului și se înțelege că acest din urmă a avut întâietate și la pichod. Bătrâna s'a resemnat și de astă dată pentru ultima oară. Chiar și la groază a trebuit să fie dusă tot la urnă.

Apoi, după ce clopotele au tras ultima oară pentru mătușa Fică, după ce șalul

și-a reluat mersul firer al lucrurilor și cărciuma și-a adunat din nou obișnuința săi, cineva a întrebat șagalnic, privind furtiv la mârgelele ce se topeau una după alta în paharul cu țuică:

— Oare, de ce-o fi murit mătușa Fică, odată cu perceptorul?

— Pentru că nu și-a plătit încă darea la stat, răspunse repede un altul care tocmai terminase de golit ultimul strop de țuică, din paharul care i s'a părut prea mic pentru gura sa.

Informațiuni

ABONAMENTE:

Pe un an, pentru țărani și intelectuali dela sate . . .	20.000 Lei
Pentru negustori, comercianți și industriași	30.000 -
Instituții și autorități	50.000 -
Abonamente de sprijin	100.000 -

Aprovizionarea cu alimente e liberă în toată țara. Ministerul Economiei Naționale a stabilit că locuitorii din toate municipiile și comunele urbane vor putea aduce pentru aprovizionarea familiilor lor orice fel de produse agricole, alimentare în cantități necesare consumului propriu. Nu pot fi transportate cerealele. Producătorii pot vinde din produsele lor proprii. Ouăle sunt libere spre vânzare și pot fi transportate.

Noul curs al dolarului și francul elvețian. Cursul dolarului, în lei, pentru plăți comerciale este de 150.000 iar pentru plăți particulare 225.000 Lei. Francul elvețian pentru plăți comerciale va avea cursul de 34.000 Lei iar pentru plăți particulare 52.000 Lei.

Toate zările din capitală continuă să scrie despre neregulele și jafurile săvârșite în banul țării de către cei care au condus O. R. A. P.-ul (Oficiul român de aprovizionare cu pielea). În vreme ce țărâna dela sate, trunchiurile și funcționarii duc mari lipsuri de încălziminte, conducătorii ORAP-ului au făcut afaceri din care au câștigat miliarde în paguba Statului și a cetățenilor. Tcate gazetele cer ca ancheta să fie aspră iar pedepsele ce vor urma să fie exemplare.

Din Cehoslovacia cu roșit în țară, 15 vagoane cu alimente pentru regiunile infometate.

Ajutorul elvețian pentru Moldova. În gazetele din Elveția au apărut articole scrise cu multă înțelegere de Vladimír de Steiger, fost delegat al Crucii Roșii în România. Ziaristul a erătat cum România a ajutat celelalte țări în timpul războiului și că multe guri flămânde au primit alimente dela noi. Datorită acestor știri publicate de Steiger, autoritățile elvețiene au luat măsuri pentru a trimite ajutor țării noastre.

În curând vor începe negocieri pentru încheierea unui nou acord economic între România și Ungaria.

Și în Portugalia, Crucea Roșie a cerut poporului să contribuie cu elinerte pentru regiunile infometate din România.

Furtună și inundații în Anglia

În zilele trecute s'a abătut asupra Angliei un uragan cum nu s'a mai cunoscut de vreo 50 ani. Arborii au fost smulși din rădăcini și multe case au fost dărâmate. Pe de altă parte, zăpada care a înreput să se topească a produs revărsări de ape pe mii de kilometri. Pogubele pricinuite de ape și furtună se ridică la mai multe miliarde de lire sterline. Mulți oameni au rămas fără adăpost iar alții au murit.

Dela o săptămână la alta

In alte țări

Conferința dela Moscova

Ministrii de externe au discutat probleme economice și reparațiile datorate de Germania.

Ministrul Uniunii Sovietice, d. Molotov, a declarat că regiunea carboniferă Ruhr să fie pusă sub controlul marilor puteri. A cerut ca să fie anulată unificarea zonelor de ocupație engleză și americană.

D. Molotov, ministru de externe al Uniunii Sovietice, a dat un dîneu în onoarea miniștrilor de externe care iau parte la conferința dela Moscova.

Parlamentul englez a luat în discuție ratificarea tratatului de pace cu România.

Președintele Truman, care a petrecut o scurtă vacanță în Florida, s'a întors la Washington cu avionul. La sosire, a declarat: „Am svut o vreme frumoasă și m'am odihnit bine“.

Ajutorul Sf. Părinte dela Roma Motonava Transilvania, în drum spre țară, a încărcat la Neapole 10 tone alimente pentru infometajii din Moldova. Aceste alimente sunt dăruite de către Papa dela Roma.

Discursul Președintelui Truman este discutat de zările din toată lumea. Comitetul pentru prietenia americano-sovietică a cerut Președintelui Truman ca să revie la politica fostului președinte Roosevelt și prin asta la o înțelegere cu U.R.S.S. Zările partidelor de stînga văd în discursul Președintelui un nou pericol pentru pacea lumii.

Un tunel pe sub Canalul Mănecii
O comisie de parlamentari britanici

studiază problema construirii unui pe sub Canalul Mănecii care să Anglia de Franța.

La noi în

M. Sa Regele Mihai I a t felicitări Papei

Cu prilejul împlinirii a opt ani de s'a încoronat Sfântul Părinte dela R. Majestatea Sa Regele Mihai I a o telegramă de felicitare. Papa a primit telegrame și din partea altor și Șefi de State.

Membrii misiunii americane au vizitat 21 localități din dova, s'au întors cu un tren spre Capitală.

Negocieri comerciale Anglia și România

Ir că din 1946 s'au purtat negocierile comerciale între Anglia și țara noastră. Întrerupte un timp, acum se negociază din nou asupra unui export de chitea în Anglia.

Reorganizarea Armatei

Ministerul de Războiu a întocmit proiect de lege pentru reorganizare a Armatei. Acest proiect va fi supus pentru a fi votat.

D. Teohari Georgescu, ministrul Afacerilor Interne

a primit în audiență pe d. Emil Iancu reprezentant al partidului Național-Tărănesc de sub reșia d-lui Iuliu Maniu. D. M. Romniceanu, reprezentant al partidului Național-Liberal de sub reșia d-lui Dinu Brăteanu, a cerut să fie primit în audiență de d. ministru al Afacerilor Interne.

O sărbătorire care trebuie să se facă

Înțelesul acestor porunci a fost lămurit de fruntașii neamului românesc, în primăvara aceluia mare an, la Iași, la București, dar îndeosebi pe Câmpia Libertății dela Blaj. Nicolae Bălcescu la București, Simion Bărnuțiu la Blaj au vorbit atunci ca niște arhangheli. Cuvintele roșite de ei atunci au devenit table ale legii neamului românesc, stâlpii de foc de care s'a condus acest popor, de atunci încoace. Dacă am progresat ceva în acest veac — și am progresat foarte mult, dacă ținem seamă de stăruința în care am fost înaintea în curs de zece veacuri — dacă am scuturat robia individuală și națională, dacă am ajuns să fim uniți cu toții într'un stat, dacă România a ajuns să fie o țară de care trebuie să se țină seamă, atunci avem să o mulțumim vredniciei înaintașilor noștri, care au văzut așa de limpede, în acel mare an, din mul pe care trebuie să apuce neamul românesc și vredniciei cu care urmașii lor au urmat poruncile date de ei.

Aceste porunci au fost cu atât mai prețuite, cu cât chiar atunci, în 1848, au fost strpitate cu sânge din belșug. Cine nu-și amintește de luptele eroice ale lui Iancu, Axente, Buteanu, Popa, Balint?

Cine nu știe de eroismul fără pereche al Moșilor? Faptele lor au sburat din gură, din tată în fiu, de un veac încoace și s'au răspândit pe întreg pământul românesc. Ele sunt cea mai mândră și cea mai vitejească a noastră a tuturor, spre cel mai puternic al încrederii în puterea de viață a neamului românesc.

Iată de ce trebuie să sărbătorim cu înălțare în anul care vine, Revoluția din 1848. Vor fi poate vremuri de sărbătoriri, dar aceasta una trebuie să o facem. Și fiind o cinștim nu numai pe înaintașii acum un veac, ci și pe noi înșine. arătam tuturor că poruncile dela 1848 sunt moarte în sufletele noastre; că neale sunt temelia nesdruncinată a neamului românesc, a dreptății politice și sociale a fiilor lui.

Se ne pregătim de pe acum de marea sărbătorire. Să strângem în fiecare colț al pământului nostru urmele faptelor ale oamenilor care la-au săvârșit în mare an. Să ne pregătim pentru a le insera în cărți, în monumente, în comemorări. „Astra“ își va face și ea datoria în a prilej. În curând vă vom împărtăși planurile și sfaturile ei.